

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ХТЕІ КНТЕУ
09 лютого 2021 р.
(протокол № 6, п. 6)

ПРОГРАМА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

галузь знань	<u>07 Управління та адміністрування</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальність	<u>072 Фінанси, банківська справа та страхування</u> (шифр і найменування напрямку підготовки)
освітня програма	<u>Державні фінанси</u> (найменування спеціалізації)
кваліфікація	ступінь вищої освіти бакалавр спеціальність «Фінанси, банківська справа та страхування» <u>спеціалізація «Державні фінанси»</u> (кваліфікація відповідно до освітньої програми)
форма навчання	<u>денна</u> (форма навчання)
рік набору	<u>2017</u> (рік набору)

Харків, 2020 рік

Розробники: Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку,
кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Степаненко Сергій Віталійович,
старший викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку, кандидат економічних наук

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Сидоренко Ольга Олексіївна,
старший викладач кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

Керівник (гарант) освітньої програми

Шелест Олексій Леонідович,
доцент кафедри міжнародного бізнесу,
фінансів та обліку, кандидат економічних наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю, науковий ступінь, вчене звання повністю

09.09.2020 р.

Програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку

назва кафедри

Протокол від 14.12.2020 р. № 07

Програму розглянуто та схвалено на засіданні методичної комісії інституту, протокол від 15.01.2021 р. № 05

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до положень Закону України «Про вищу освіту» перший (бакалаврський рівень) вищої освіти передбачає здобуття здобувачем теоретичних знань та фахових компетентностей, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю.

Програма кваліфікаційного екзамену розроблена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Мета кваліфікаційного екзамену – встановлення відповідності сформованих теоретичних знань та набутих здобувачами фахових компетентностей програмним результатам навчання, які відповідають вимогам підготовки бакалаврів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Завдання кваліфікаційного екзамену:

- вивчення існуючих систем оподаткування, видів податків, порядку їх нарахування і сплати; теоретичних основ формування і використання бюджету держави, бюджетного устрою; засад функціонування фінансової системи держави; з'ясування необхідності і сутності страхування;
- набуття практичних навичок з нарахування податкових зобов'язань, заповнення податкових декларацій та сплати податків; нарахування відсотків за кредитами;
- оволодіння методикою визначення обсягів бюджетних видатків на реалізацію функцій держави; вивчення порядку та методів проведення страхування з основних видів особистого, майнового страхування і страхування відповідальності.

Організація і порядок проведення атестації здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» регламентується наступними нормативними документами:

- Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. № 1556-VII, Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII;
- Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 21.11.2018 р. (протокол № 4, п. 7);
- Положенням про організацію освітнього процесу в Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 04.03.2020 р. (протокол № 8, п. 3);
- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ, затвердженим рішенням вченої ради ХТЕІ КНТЕУ від 28.08.2019 р. (протокол № 1, п. 5);
- іншими нормативними актами України з питань освіти.

1. СТРУКТУРА КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація здобувачів освітнього ступеня «бакалавр» денної форми навчання спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування спеціалізація Державні фінанси» передбачає проведення кваліфікаційного екзамену, який включає оцінку рівня та обсягу знань, вмінь і практичних навичок з 4-х навчальних дисциплін циклу професійної підготовки:

1. Податкова система
2. Бюджетна система
3. Фінанси
4. Страхування

2. ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ

2.1. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність і види податків

Сутність податків. Податки як соціально-економічна категорія. Функції податків. Основні елементи оподаткування та їх характеристика. Види податкових ставок. Права органів місцевого самоврядування щодо встановлення порядку сплати податків і зборів (обов'язкових платежів), ставок оподаткування та податкових пільг. Податкове зобов'язання. Механізм узгодження податкового зобов'язання.

Види податків і податкових платежів та їх класифікація. Розподіл податків за економічним змістом на прямі і непрямі. Види податків за ознакою органів державної влади, що їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки. Структура податків та зборів України.

Тема 2. Організація податкової системи

Податкова система як засіб реалізації податкової політики держави. Принципи побудови та організації системи оподаткування. Структура податкової системи України. Наукові основи побудови податкової системи. Сучасний стан податкової системи та шляхи її реформування.

Методи, види і джерела формування державних доходів. Податки як елемент перерозподілу валового національного продукту. Критерії оптимального оподаткування. Розрахунок податкового навантаження. Оптимізація податкового навантаження в Україні. Оцінка ефективності податкової системи.

Ретроспективний аналіз інтегрального показника Doing Business та його складових (для України). Аналіз показника Paying Taxes та оцінка якості податкової системи України. Аналіз податкової системи України за інтегральним податковим індексом Європейської бізнес-асоціації. Аналіз конкурентоспроможності податкової системи України в сучасних умовах.

Тема 3. Організація роботи Державної фіскальної служби України

Основні етапи становлення Державної фіскальної служби (ДФС) України. Основні завдання та функції Державної фіскальної служби України. Структура Державної фіскальної служби України. Основні напрями діяльності ДФС України. Функції Державної фіскальної служби України. Апарат ДФС України. Функції Державної податкової служби України.

Тема 4. Відповідальність платників податків

Поняття та причини виникнення податкових правопорушень. Класифікація податкових правопорушень. Елементи та ознаки податкових правопорушень. Риси сучасних податкових правопорушень.

Види відповідальностей платників податків. Фінансові санкції, які накладаються органами податкової служби. Адміністративні санкції, які накладаються органами податкової служби. Кримінальна відповідальність платників податків за порушення податкового законодавства. Відповідальність податкових та інших органів за порушення податкового законодавства.

Тема 5. Облік платників податків та інформаційно-аналітичні технології в податковому процесі

Організаційно-правові засади обліку платників податків. Види обліку платників податків. Організація обліку платників податків-юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів. Організація обліку платників податків-фізичних осіб. Внесення змін до облікових даних, порядок зняття з обліку платників податків в органах ДФС та вимоги до відкриття і закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах.

Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення органів ДФС. Організація збору та обробки податкової інформації. Інформаційні технології запобігання та протидії злочинам в оподаткуванні.

Тема 6. Податок на додану вартість

Сутність та фіскальна роль податку на додану вартість. Суб'єкти оподаткування податком на додану вартість. Особливості реєстрації платників ПДВ. Добровільна та обов'язкова реєстрації. Об'єкт і база оподаткування податком на додану вартість. Особливості визначення бази оподаткування за різними операціями. Операції, що не є об'єктом оподаткування та звільнені від оподаткування.

Ставки податку на додану вартість. Види операцій, що оподатковуються за нульовою ставкою та ставкою 7%. Організація податкового обліку з податку на додану вартість. Порядок обчислення і сплати податку.

Податковий облік з ПДВ. Податкове зобов'язання. Податковий кредит. Умови, що визначають право платника на податковий кредит. Податкова накладна. Електронне адміністрування податку на додану вартість. Визначення дат виникнення податкових зобов'язань і права на податковий кредит. Податкові періоди. Строки подання звітності та сплати ПДВ.

Бюджетне відшкодування податку на додану вартість. Порядок визначення суми податку, що підлягає сплаті до бюджету або відшкодуванню з бюджету. Критерії автоматичного відшкодування ПДВ.

Тема 7. Акцизний податок

Економічна сутність акцизного податку. Законодавча і нормативна база оподаткування. Особливості застосування акцизного податку в Україні. Платники акцизного податку. Об'єкти оподаткування акцизним податком. База оподаткування акцизним податком. Перелік підакцизних товарів.

Особливості застосування ставок акцизного податку до підакцизних товарів. Особливості обчислення акцизного податку. Мінімальне податкове акцизне зобов'язання. Електронне адміністрування з акцизного податку. Акцизна накладна. Порядок і строки сплати та подання звітності з акцизного податку.

Характеристика марок акцизного податку. Виробництво та зберігання марок акцизного податку. Маркування підакцизних товарів.

Тема 8. Мито

Загальна характеристика та види мита. Поняття митної вартості товарів і методи її визначення. Порядок нарахування та сплати мита. Експортне та імпорتنе мито. Антидемпінгове, компенсаційне й спеціальне мито. Платники мита. Види ставок мита (звичайні, пільгові, преференційні) та механізм їх застосування.

Сутність державної митної справи. Митний кордон. Митна територія. Митні органи, які здійснюють контроль під час перетину товарів через кордон України. Особливості організації митного контролю.

Тема 9. Податок на прибуток підприємств

Класифікаційні ознаки та загальні характеристики податку на прибуток підприємств. Суб'єкти оподаткування податком на прибуток підприємств. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств. Визначення бази оподаткування податку на прибуток підприємств.

Амортизація основних засобів на інших необоротних активів. Методи нарахування амортизації. Механізм застосування методів амортизації. Особливості амортизації нематеріальних активів.

Ставки податку на прибуток підприємств. Строки сплати податку та подання звітності. Порядок обчислення і сплати податку на прибуток. Звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємств.

Тема 10. Податок на доходи фізичних осіб

Платники податку на доходи фізичних осіб. Об'єкт та база оподаткування податком на доходи фізичних осіб. Доходи, які не враховуються до загального місячного (річного) доходу.

Податкові соціальні пільги та порядок їх застосування. Сутність та порядок застосування податкової знижки по податку на доходи фізичних осіб.

Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб операцій з продажу рухомого та нерухомого майна. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб об'єктів спадщини, подарунків. Порядок подання річної декларації про майновий стан і доходи. Особливості оподаткування податком на доходи фізичних осіб доходів від підприємницької діяльності.

Тема 11. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Необхідність запровадження спрощеної системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва. Порядок переходу платників на спрощену систему оподаткування.

Єдиний податок: нормативна база та основні характеристики. Характеристика груп платників єдиного податку. Характеристика платників єдиного податку: ретроспективний аналіз. Особливості нарахування і сплати єдиного податку. Податкове навантаження платників єдиного податку.

Тема 12. Інші загальнодержавні та місцеві податки, збори

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки: сутність та порядок сплати. Транспортний податок. Плата за землю.

Рентна плата за спеціальне використання води. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Рентна плата за користування надрами. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів.

Екологічний податок: особливості обчислення та сплати. Місцеві збори: збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Державне мито. Збір на обов'язкове державне пенсійне страхування з окремих видів господарських операцій.

Сутність єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Порядок нарахування, обчислення і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Тема 13. Ухилення від податків і перекладання податків

Сутність та причини ухилення від оподаткування. Способи ухилення від оподаткування. Відповідальність за ухилення від оподаткування.

Роль міжнародних договорів в усуненні подвійного оподаткування в Україні. Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування. Механізм перекладання податків.

Податковий механізм офшорних країн. Економічні наслідки офшорної торгівлі для України. Міжнародний обмін податковою інформацією: зарубіжний та вітчизняний досвід. Деофшоризація як напрям податкової політики України.

Тема 14. Податкова та регуляторна політика в системі державного регулювання економіки

Сутність податкової політики та напрями її проведення. Місце та роль податкової політики в державному регулюванні економіки. Мета, принципи та

ієрархія завдань податкової політики. Фактори, які визначають напрямки та характер податкової політики. Види і форми реалізації податкової політики. Критерії ефективності податкової політики. Особливості податкової політики України в період формування ринкових відносин. Напрями вдосконалення податкової політики з ухилення від оподаткування.

Сутність регуляторної політики держави у сфері оподаткування. Напрями регуляторної політики держави в оподаткуванні. Механізм реалізації регуляторної політики в оподаткуванні.

Рекомендовані джерела інформації

1. Варналій З. С. Податкова система : підручник / З. С. Варналій, М. В. Романюк. – Київ : Знання України, 2019. – 567 с.

2. Карпенко В. В. Податкова система : навчальний посібник / В. В. Карпенко, Т. В. Колодяжна ; Харківський національний університет будівництва та архітектури. – Харків : Лідер, 2018. – 273 с.

3. Колупаєва І. В. Податкова система : практикум / А. В. Непран, І. В. Колупаєва, І. Є. Тимченко. – Харків : Видавництво ПП Іванченка, 2019. – 271 с.

4. Андрущенко В. Л. Податкова система : навчальний посібник / В. Л. Андрущенко, Т. В. Тучак. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 412 с.

5. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

6. Положення про Державну фіскальну службу України [Електронний ресурс] : Постанова КМУ № 236 від 21.05.2014 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-п>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

7. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 4495-VI від 13.03.2012 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

8. Макурін А. А. Теорія оподаткування : навчальний посібник [Електронний ресурс] / А. А. Макурін ; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка». – Дніпро : Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2018. – 75 с. – Також доступний : <http://ntmu.org.ua>.

9. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] : Закон України №2464-VI від 08.07.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

2.2. БЮДЖЕТНА СИСТЕМА

Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави

Бюджет держави як економічна категорія. Роль і місце бюджету у перерозподільних відносинах у суспільстві. Бюджетна централізація. Ознаки бюджету як економічної категорії. Фінансові протиріччя у суспільстві, пов'язані з формуванням бюджету. Бюджетний вплив на забезпечення економічного та соціального розвитку країни. Бюджетна модель суспільства, необхідність її реформування в Україні. Функції держави – визначальний чинник формування бюджету. Багатогранність бюджету як суспільного явища. Взаємозалежність ВВП та бюджету. Об'єктивна тенденція до зростання бюджетної централізації ВВП та її межі. Забезпечення оптимальності пропорцій розподілу та перерозподілу ВВП.

Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави

Склад і структура дохідної видаткової частин бюджету. Фактори, що впливають на склад і структуру бюджету. Правовий характер бюджету як фінансового плану. Поточний бюджет і бюджет розвитку. Завдання, принципи і методи бюджетного планування. Бюджет як основний фінансовий план держави. Бюджет як віддзеркалення економічної, соціальної й міжнародної політики держави. Бюджетний процес та його складові.

Тема 3. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування

Сутність бюджетного дефіциту. Причини виникнення бюджетного дефіциту. Види бюджетного дефіциту. Заходи щодо скорочення бюджетного дефіциту. Показники, що характеризують бюджетний дефіцит. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Стан бюджету: рівновага доходів та видатків; бюджетний надлишок; бюджетний дефіцит. Фактори, що визначають стан бюджету. Бюджетний надлишок як елемент адміністративного регулювання бюджетів. Бюджетний дефіцит: визначення, наслідки. Взаємозв'язок бюджету з планом економічного та соціального розвитку й іншими фінансовими планами.

Тема 4. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи України

Поняття бюджетного устрою і бюджетної системи. Основи бюджетного устрою. Види бюджетів. Принципи побудови бюджетної системи України. Визначальні ознаки єдності бюджетної системи України. Законодавче визначення бюджету держави. Засади розмежування видатків і доходів між окремими бюджетами. Характер і форми взаємовідносин між бюджетами. Чинники і порядок закріплення доходів бюджету. Порядок бюджетного регулювання. Встановлення принципів побудови бюджетної системи. Організація розмежування доходів і видатків між ланками бюджетної системи. Встановлення характеру взаємовідносин між бюджетами. Поєднання централізованих та децентралізованих бюджетів як основа демократичного бюджетного устрою.

Тема 5. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання

Сутність міжбюджетних відносин. Механізм розподілу доходів і видатків. Розподіл видатків та функціональні повноваження рівнів державної влади. Розподіл доходів. Проблеми міжбюджетних відносин в Україні. Бюджетне регулювання. Світова практика міжбюджетних відносин. Форми взаємовідносин між бюджетами. Методи бюджетного регулювання. Форми регулювання бюджету. Порядок розподілу доходів між бюджетами. Принципи розподілу доходів.

Тема 6. Система доходів бюджету

Організація системи доходів бюджету. Методи формування доходів бюджету. Джерела формування доходів бюджету. Причини та умови використання національного багатства для формування доходів бюджету. Склад і структура доходів бюджету. Правове регулювання доходів. Особливості податкової структури України, її відмінності від розвинених країн. Доходи держави від підприємницької діяльності. Доходи від державних майна та угод, надання послуг. Податковий метод мобілізації доходів бюджету. Державні позики. Емісійний дохід держави. Податкові та неподаткові доходи бюджету. Надходження до бюджету від державних позик.

Тема 7. Система видатків бюджету

Класифікація видатків. Класифікація видатків бюджету за роллю у відтворенні виробництва. Класифікація видатків бюджету за суспільним призначенням та галузями економіки і соціальної сфери. Класифікація видатків бюджету за цільовим призначенням, рівням бюджетної системи та формами бюджетного фінансування. Склад видатків бюджету України. Бюджетна класифікація видатків бюджету. Структура видатків бюджету. Функціональна класифікація видатків. Економічна класифікація видатків бюджету. Видатки Державного бюджету України. Видатки місцевих бюджетів. Кошторисне фінансування.

Тема 8. Видатки бюджету на економічну діяльність держави та науку

Склад видатків бюджету на економічну діяльність. Бюджет і структурна перебудова економіки України. Напрями і форми бюджетного фінансування економіки. Бюджетні інвестиції, їх види. Позики з бюджету державним підприємствам. Склад видатків бюджету на науку. Організація наукових досліджень і джерела їх фінансування. Фінансування фундаментальних досліджень у наукових установах Національної академії наук України. Фінансування фундаментальних досліджень у відомчих наукових закладах та вищих навчальних закладах. Капітальні вкладення і джерела їх фінансування. Операційні витрати, їх склад і призначення. Роль і місце бюджету у фінансуванні операційних витрат.

Тема 9. Видатки на соціальний захист населення і соціальну сферу

Видатки на бюджетну освіту, їх склад і структура. Видатки бюджету на охорону здоров'я, їх склад і структура. Оперативно-сіткові позики медичних

установ. Особливості організації фінансової діяльності закладів здоров'я в умовах страхової медицини. Бюджетне фінансування закладів культури, склад видатків. Фінансування преси, радіо, телебачення. Фінансування розвитку фізичної культури і спорту. Основи кошторисного фінансування. Фінансування наукових досліджень. Склад соціальної сфери. Форми і види соціального захисту населення. Склад видатків на соціальний захист населення. Адресні субсидії громадян на житло і комунальні послуги. Види разової фінансової допомоги громадянам. Форми і методи фінансового забезпечення соціальної сфери. Бюджетне фінансування закладів соціальної сфери.

Тема 10. Видатки бюджету на оборону та управління

Фінансові та політичні аспекти видатків держави на оборону. Воєнна доктрина країни та її вплив на рівень і розмір видатків на оборону. Склад видатків на оборону, порядок їх планування і фінансування. Видатки бюджету на державне управління, їх склад. Утримання органів законодавчої влади і виконавчої влади. Видатки на судові органи та прокуратуру. Видатки на правоохоронні органи, утримання податкових та митних органів. Порядок планування і фінансування видатків бюджету на управління. Видатки бюджету на міжнародну діяльність.

Тема 11. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу

Державна політика позикових фінансів, її передумови. Форми і види державного кредиту, передумови державного кредиту. Державні позики як основна форма державного кредиту.

Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Обслуговування державного боргу. Видатки бюджету на обслуговування державного боргу. Управління державним боргом. Способи управління боргом: конверсія, консолідація, уніфікація, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання.

Рекомендовані джерела інформації

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Станом на 30.08.2020. – Назва з екрана.

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 30.08.2020. – Назва з екрана.

3. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика : навчально-методичний посібник / Т. Ф. Куценко. – Київ : Київський національний економічний університет, 2015. – 256 с.

4. Опарін В. М. Бюджетна система : навчально-методичний посібник / В. М. Опарін, В. І. Малько, С. Я. Кондратюк. – Київ : Київський національний економічний університет, 2015. – 336 с.

5. Сучасна бюджетна система : правила та процедури : навчальний посібник / за загальною редакцією В. В. Зубенка. – Київ, 2017. – 184 с.

2.3. ФІНАНСИ

Тема 1. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів

Фінанси – специфічна форма суспільних відносин. Фінанси як економічна, вартісна, розподільна, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості і складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями. Функції фінансів як виявлення суттєвих ознак, властивостей і суспільного призначення фінансів.

Тема 2. Генезис і еволюція фінансів

Генезис категорії фінансів. Головні історичні передумови виникнення терміну «фінанси». Характеристика етапів розвитку фінансів. Головні ознаки фінансів на сучасному етапі розвитку. Фінансове регулювання і фінансове стимулювання економічних і соціальних процесів. Основні етапи розвитку фінансів незалежної України.

Тема 3. Становлення та розвиток фінансової науки

Історичні аспекти розвитку світової фінансової науки. Дослідження сутності та закономірності розвитку державних фінансів. Розвиток фінансової науки за кордоном. Дослідження фінансової системи, податків, банків, грошового обігу зарубіжними вченими. Розвиток фінансової науки в Україні.

Тема 4. Фінансове право і фінансова політика

Діяльність фінансової системи держави як предмет фінансового права. Поняття фінансової системи і теоретичні аспекти її побудови. Структура фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин, їх характеристика.

Органи управління фінансовою системою. Роль фінансової системи держави у забезпеченні умов економічного зростання. Фінансова політика - складова економічної і соціальної політики держави. Завдання і принципи фінансової політики. Фінансова політика в умовах фінансової кризи. Стабілізація фінансового стану в Україні та шляхи її забезпечення. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Структура фінансового механізму.

Тема 5. Податки та податкова система

Сутність і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Характеристика окремих податків: Податок на додану вартість, акцизний податок, податок на доходи фізичних осіб, мито, податок на прибуток підприємств, місцеві податки. Елементи податку. Податкова система України:

поняття, основи побудови. Податковий кодекс України, його значення для формування і функціонування науково-обґрунтованої і стабільної податкової системи держави. Податкова політика держави.

Тема 6. Бюджет і бюджетна система

Бюджет як економічна і правова категорія. Місце і значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільна і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання і посилення його конструктивного впливу на реалізацію стратегії економічного і соціального розвитку України. Бюджетна система: поняття і принципи побудови.

Бюджетний устрій України. Бюджетний процес. Поняття бюджетного процесу і його складові етапи.

Виконання бюджетів за доходами і видатками. Секвестр бюджету.

Економічна суть доходів і видатків бюджету. Класифікація бюджетних доходів.

Джерела формування державних доходів. Податкові і неподаткові надходження, їх склад і структура. Офіційні трансферти. Видатки державного бюджету, їх класифікація. Поточні та капітальні видатки. Видатки бюджету на соціальний захист населення.

Тема 7. Бюджетний дефіцит

Бюджетний дефіцит: поняття і причини виникнення. Стійкий і тимчасовий бюджетний дефіцит. Проблеми скорочення і можливі джерела покриття бюджетного дефіциту. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Класифікація бюджетного дефіциту. Основні заходи щодо зниження бюджетного дефіциту.

Тема 8. Державний кредит

Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні фінансових ресурсів держави і покриття бюджетного дефіциту. Функції та особливості державного кредиту. Види державного кредиту. Державні позики, їх види. Державний борг. Види державного боргу. Структура державного боргу, механізм його формування. Економічні наслідки державного боргу. Боргова залежність держави, її критичний рівень. Вплив державного боргу на фінансовий стан держави. Управління державним боргом і його обслуговування. Методи управління державним боргом. Показники оцінки Державного боргу. Забезпечення повернення боргу і виплати відсотків.

Тема 9. Місцеві фінанси. Бюджетний федералізм і фінансове вирівнювання

Сутність місцевих фінансів, їх склад і роль у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань.

Основні форми місцевих бюджетів в Україні. Склад доходів місцевих бюджетів. Роль місцевих податків і зборів у формуванні доходів місцевих бюджетів. Загальний і спеціальний фонди місцевих бюджетів. Функції місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Міжбюджетні трансферти. Види

міжбюджетних трансфертів. Бюджетний федералізм. Принципи та моделі бюджетного федералізму. Фінансове вирівнювання. Вертикальне бюджетне регулювання. Зміцнення фінансової незалежності місцевого самоврядування в Україні.

Тема 10. Соціальні позабюджетні фонди

Загальнодержавні фонди цільового призначення, їх класифікація та характеристика. Характеристика загальнодержавних позабюджетних фондів, створених в Україні. Недержавні фінансові фонди.

Тема 11. Фінанси суб'єктів господарювання

Сутність фінансів господарських суб'єктів і принципи їх організації. Функції фінансів підприємств. Внутрішні і зовнішні фінансові відносини підприємств.

Зміст, форми та види фінансових ресурсів підприємств. Форми фінансування підприємств. Методи й способи формування фінансових ресурсів.

Прибуток, його зміст, цілі та функції. Економічна природа прибутку підприємств. Фактори, що впливають на прибуток підприємства. Оподаткування прибутку підприємств.

Тема 12. Фінанси домогосподарств

Домогосподарство як економічна інституційна одиниця та суб'єкт фінансових відносин. Сутність та склад фінансів домогосподарств. Бюджет домогосподарства, його структура. Сукупні ресурси і сукупні витрати домогосподарства. Заощадження домогосподарств, їх класифікація, мотиви та чинники.

Тема 13. Страхування та страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Функції страхування. Суб'єкти страхових відносин: страховик, страхувальник, застрахований отримувач. Форми і методи страхового захисту. Принципи побудови добровільного та обов'язкового страхування: характерні особливості і види. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Особисте страхування, його сутність і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку і його організаційна структура. Класифікація страховиків. Організаційні структури страхових компаній. Учасники страхового ринку. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Формування і розвиток страхового ринку в Україні.

Тема 14. Фінансовий ринок

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Функції фінансового ринку. Суб'єкти та об'єкти фінансового ринку. Структура фінансового ринку. Первинний і вторинний фондовий ринок, їх

призначення. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів. Інструменти фінансового ринку. Ринок фінансових послуг, його роль у функціонуванні економічної системи. Види фінансових послуг. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні. Професійні учасники як суб'єкт фінансового ринку.

Тема 15. Фінансовий менеджмент

Сутність фінансового менеджменту, його основні завдання. Об'єкти і суб'єкти фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту. Механізм внутрішнього фінансового менеджменту. Фінансовий менеджмент як елемент системи управління підприємством.

Стратегія і тактика фінансового менеджменту. Розробка фінансової стратегії підприємництва.

Тема 16. Міжнародні фінанси

Сутність, призначення і роль міжнародних фінансів. Світові фінансові потоки: валютні, кредитні, фінансові ринки. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів. Міжнародна фінансова політика. Міжнародний фінансовий ринок та його структура. Валютний курс. Фінансова діяльність міжнародних організацій: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Банк міжнародних розрахунків. Співпраця України з міжнародними фінансовими інституціями. Проблеми гармонізації фінансів України відповідно до критеріїв і стандартів Європейського співтовариства.

Тема 17. Фінансова безпека держави

Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки. Суб'єкти фінансової безпеки. Внутрішній та зовнішній аспекти фінансової безпеки.

Основні загрози фінансовій безпеці держави. Сутність бюджетної та податкової безпеки на сучасному етапі економічних реформ. Вплив державних боргів на фінансову безпеку. Боргова безпека держави. Заходи щодо підвищення боргової безпеки. Грошова кредитна політика як складова частина фінансової безпеки держави.

Тема 18. Фінанси країн з розвиненою економікою

Фінансова система США. Бюджетний процес в США. Система оподаткування в США. Особливості функціонування фінансової системи Японії. Бюджетний процес Японії. Бюджетна система Японії. Основні положення побудови фінансової системи Великобританії, Німеччини та Франції. Основи функціонування фінансової системи Скандинавських країн.

Тема 19. Фінанси Європейського Союзу

Історія створення Європейського Союзу, цілі і завдання. Механізм функціонування Європейського Союзу. Структура бюджету та принципи організації оподаткування Європейського Союзу. Валютна інтеграція

Європейського Союзу і перспективи розвитку фінансової системи ЄС.

Валютна політика ЄС. Діяльність Європейського банку реконструкції та розвитку. Його завдання, сфера діяльності, формування капіталу і ресурсів.

Рекомендовані джерела інформації

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 2456-VI від 08.07.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України № 2755-VI від 02.12.2010 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

3. Фінанси, гроші та кредит : навчальний посібник / за редакцією К. Д. Гурової. – Харків : Світ Книг, 2015. – 672 с.

4. Бюджетна система. Практикум : навчальний посібник / за редакцією проф. В. М. Федосова. – Київ : Київський національний економічний університет, 2015. – 454 с. – Також доступний: <http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/2010/20331/1/fedosov.pdf>.

5. Місцеві фінанси : підручник / за редакцією проф. О. П. Кириленко. – Тернопіль : Економічна думка, 2015. – 448 с.

6. Податкова система : навчальний посібник / за редакцією І. О. Лютого. – Київ : Центр учбової літератури, 2015. – 456 с.

7. Стойко О. Я. Фінанси : підручник / О. Я. Стойко, Д. І Дема. - Київ : Алерта, 2017. - 406 с.

2.4. СТРАХУВАННЯ

Тема 1. Загальна характеристика страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страховий фонд суспільства як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації та методи утворення страхового фонду суспільства. Державне резервування, самострахування, страхування: їх джерела й межі доцільного застосування. Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Місце страхування в системі економічних категорій. Функції страхування. Сфери застосування страхування.

Державні системи соціального страхування та страхування на комерційних засадах: спільні риси та розбіжності. Принципи страхування: страховий інтерес; максимальна сумлінність сторін страхової угоди; причинно-наслідковий зв'язок між збитком та подією, що його спричинила; відшкодування збитків в межах реальних втрат; суброгація. Роль страхування в активізації бізнесу; в економії коштів, що резервуються на покриття можливих втрат від непередбачуваних обставин; в вирішенні соціальних проблем суспільства; у збільшенні обсягів інвестицій; в міжнародних інтеграційних процесах.

Тема 2. Основні поняття і терміни, що використовуються в страхуванні

Страхова угода та її основні етапи. Заява про страхування: форма подання, зміст, значення. Андеррайтинг: поняття, сутність, роль у формуванні збалансованого страхового портфеля. Задачі андеррайтинга. Психологічна і фізична небезпека у страхуванні. Договір страхування та його зміст, взаємозв'язок з правилами страхування.

Генеральний поліс. Порядок укладення договору страхування. Права і обов'язки сторін страхової угоди. Страховий поліс як форма договору страхування: зміст, зв'язок з правилами страхування. Процес врегулювання претензій страхувальників та його завдання. Виплата страхового відшкодування. Дії страхувальника при настанні страхової події. Дії страховика щодо розслідування характеру і розмірів збитків. Аварійний комісар: поняття, функції. Організація діяльності аварійних комісарів в Україні. Страховий акт: зміст, порядок складання. Порядок виплати страхового відшкодування (страхових сум). Система страхового забезпечення та її сутність.

Тема 3. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: особисте страхування, майнове страхування, страхування відповідальності. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування вогневих, транспортних, сільськогосподарських, інженерних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб. Страхування громадян. Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестрахування та співстрахування.

Тема 4. Страховий ринок та його інфраструктура

Поняття про страховий ринок та його структуру. Страхові посередники, їх функції та відмінності. Інтеграційні процеси на ринку страхування, об'єднання страховиків, міжнародний страховий ринок.

Тема 5. Особисте страхування

Стан та розвиток особистого страхування в Україні. Страхування життя та його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Інші види. Страхування пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, страхування працівників ризикових професій народного господарства, інші види.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Організаційні засади здійснення обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування. Окремі види добровільного медичного страхування.

Тема 6. Майнове страхування. Страхування майна юридичних і фізичних осіб

Стан та розвиток майнового страхування в Україні. Страхування майна від вогню та інших небезпек. Страхування специфічного майна; врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, тварин, іншого майна. Страхування технічних ризиків. Особливості страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 7. Страхування транспортних засобів

Страхування транспортних засобів: морського, авіаційного, автомобільного та інших видів транспорту. Страхування автотранспортних засобів та основні умови його проведення. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні: організаційні основи. Види договорів обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів в Україні. Основні умови обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів в Україні. Міжнародна система – Зелена картка: виникнення та сутність. Моторне (транспортне) страхове бюро України, його функції.

Тема 8. Страхування вантажів

Страхування вантажів, що перевозяться автомобільним транспортом. Страхування вантажів, що перевозяться морським транспортом. Морське страхове бюро України: виникнення, функції.

Тема 9. Страхування відповідальності

Стан та розвиток страхування відповідальності в Україні. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро України та його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників водного та повітряного транспорту. Страхування відповідальності за невиконання договірних зобов'язань. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. Страхування відповідальності роботодавців. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Страхування підприємницьких ризиків

Поняття ризику у страхуванні. Основні характеристики ризику, придатного для страхування. Суб'єктивні і об'єктивні ризики. Матеріальні і нематеріальні ризики. Чисті і спекулятивні ризики. Фундаментальні і часткові ризики. Рівень ризику. Частота ризику та розмір шкоди. Управління ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації, оцінці ризику та визначенні методів впливу на ризик. Скасування ризику. Активне і пасивне запобігання ризику. Власне утримання ризику. Страхування. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому

страхуванні. Критерії визначення ціни страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Тема 11. Перестрахування і співстрахування

Необхідність і сутність перестрахування. Стан та розвиток перестрахування в Україні. Суб'єкти перестрахування. Ринки перестрахування. Вимоги законодавства України щодо здійснення перестрахових операцій. Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Облігаторне перестрахування. Переваги і недоліки окремих методів перестрахування. Форми проведення перестраховальних операцій. Пропорційне перестрахування. Квотні і ексцедентні договори пропорційного перестрахування, їх характеристика, переваги та вади. Непропорційне перестрахування: на базі ексцедента збитку та ексцедента збитковості. Співстрахування і механізм його застосування.

Тема 12. Фінансові основи страхової діяльності

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад та економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії. Прибуток страховика. Обчислення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страховиків податком на прибуток та іншими податками. Особливості оподаткування страховиків, що здійснюють страхування життя.

Тема 13. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестрахування як метод забезпечення фінансової надійності. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення згідно з чинним законодавством України. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності. Фактичний і нормативний запас платоспроможності, їх економічний зміст та порядок обчислення.

Тема 14. Основи актуарних розрахунків

Сутність актуальних розрахунків. Принципи розрахунку тарифних ставок. Склад та структура тарифної ставки. Показники страхової статистики. Актуарій та його функції.

Рекомендовані джерела інформації

1. Русул Л. В. Страхування: від теорії до практики: навчальний посібник / Л. В. Русул, М. П. Федішин, Н. А. Лаврук. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. – 288 с.

2. Непран А. В. Страхування : практикум / А. В. Непран, І. Є. Тимченко, О. М. Левчук. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2019. – 130 с.

3. Страхування : опорний конспект лекцій (українською та російською мовами) / Р. В. Пікус, Н. В. Приказюк, А. С. Шолойко та ін.; за науковою редакцією професора Р. В. Пікус. – Київ : Логос, 2015. – 276 с.

4. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України № 85/96-ВР від 07.03.1996 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

5. Косарева І. П. Страхування : практикум для студентів денної та заочної форми навчання / І. П. Косарева, О. Д. Щербань, К. Г. Сердюков. – Харків : Іванченко І. С., 2017. – 201 с.

Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України № 2664-ІІІ від 12.07.2001 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>. – Станом на 27.08.2020. – Назва з екрана.

3. ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Таблиця 3.1 – Структура і зміст підготовки до кваліфікаційного екзамєну

№	Компонента освітньої програми (навчальна дисципліна)	Зміст навчальної роботи, її види та норми часу			
		практичні заняття		Самостійна робота студента	
		зміст	кількість годин	зміст	кількість годин
1	Податкова система	Розрахунково-аналітичні завдання 1. Розрахунок прямих податків 2. Розрахунок непрямих податків	0,5	1. Опрацювання джерел інформації [1, 2] 2. Тестування на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ [http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4075]	25
2	Бюджетна система України	Розрахунково-аналітичні завдання 1. Розрахунок кошторису бюджетної установи» 2. Планування доходів бюджету в регіональному розрізі	0,5	1. Опрацювання джерел інформації [3, 4] 2. Тестування на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ [http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4075]	20
3	Фінанси	Розрахунково-аналітичні завдання 1. Складення графіку погашення кредиту 2. Розрахунки фінансових показників діяльності суб'єктів господарювання	0,5	1. Опрацювання джерел інформації [3, 4] 2. Тестування на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ [http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4075]	25
4	Страховання	Розрахунково-аналітичні завдання 1. Розрахунок показників страхового відшкодування при майновому страхуванні 2. Розрахунок показників страхового відшкодування при страхуванні відповідальності	0,5	1. Опрацювання джерел інформації [1, 2] 2. Тестування на Порталі навчальних ресурсів та інформаційної підтримки освітнього процесу ХТЕІ КНТЕУ [http://beta-edu.htei.kh.ua/moodle/course/view.php?id=4075]	20
			2,0	Всього годин / кредитів	90 / 3

4. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1. ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестація передбачає оцінювання теоретичних знань, практичних навичок і професійних вмінь.

Спочатку проходить атестація теоретичних знань, яка передбачає виконання протягом однієї астрономічної години тестових завдань у комп'ютерному класі із використанням спеціального програмного забезпечення.

На наступному етапі протягом однієї астрономічної години студенти у письмовій формі виконують розрахунково-аналітичні завдання, зміст яких спрямовано на оцінювання практичних навичок і професійних вмінь.

4.2. СТРУКТУРА ОЦІНКИ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Структура загальної оцінки за результатами проведення кваліфікаційного екзамену:

1.1. Результати оцінювання теоретичних знань (комп'ютерного тестування) – 50 балів. На атестацію виноситься 50 тестів; банк тестів – 400 питань. (100 питань з дисципліни «Податкова система», 100 питань з дисципліни «Бюджетна система», 100 питань з дисципліни «Фінанси», 100 питань з дисципліни «Страховання»).

1.2. Результати оцінювання практичних навичок (виконання розрахунково-аналітичного завдання) – 25 балів.

1.3. Результати оцінювання практичних навичок (виконання розрахунково-аналітичного завдання) – 25 балів.

Результати атестації інтерпретуються відповідно до критеріїв табл. 4.1.

Таблиця 4.1 – Шкала інтерпретації результатів кваліфікаційного екзамену

Оцінка за шкалою ХТЕІ КНТЕУ (бали)	Оцінка за шкалою ECTS
90-100	A
82-89	B
75-81	C
69-74	D
60-68	E
35-59	FX
1-34	F

5. МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Компетентності відповідно до освітньої програми	Обов'язкова компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамеn			
	Податкова система	Бюджетна система	Фінанси	Страхування
ФК 1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.	+			
ФК 2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.			+	
ФК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	+	+	+	+
ФК 4. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.				+
ФК 5. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.		+	+	
ФК 6. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері державних фінансів.	+	+	+	+
ФК 7. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.			+	
ФК 8. Здатність виконувати контрольні функції у сфері державних		+	+	

Компетентності відповідно до освітньої програми	Обов'язкова компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Податкова система	Бюджетна система	Фінанси	Страховання
фінансів.				
ФК 9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.			+	
ФК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.				+
ФК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку	+	+		

6. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ, ЯКІ ВІНОСЯТЬСЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Обов'язкова компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамen			
	Податкова система	Бюджетна система	Фінанси	Страхування
ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.	+		+	
ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.	+		+	
ПРН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.			+	
ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.	+	+	+	
ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).	+	+	+	+
ПРН 6. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.				+
ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері державних фінансів.	+	+	+	+
ПРН 8. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.	+			+

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Обов'язкова компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Податкова система	Бюджетна система	Фінанси	Страховання
ПРН 9. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.			+	
ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.	+			
ПРН 11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері державних фінансів.		+	+	+
ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.				+
ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.		+	+	
ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.			+	
ПРН 15. Спілкуватись в усній та письмовій формі іноземною мовою у професійній діяльності.			+	
ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	+	+	+	+
ПРН 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.			+	
ПРН 18. Володіти базовими навичками креативного та критичного мислення у	+	+		

Програмні результати навчання відповідно до освітньої програми	Обов'язкова компонента освітньої програми (навчальна дисципліна), яку винесено на кваліфікаційний екзамен			
	Податкова система	Бюджетна система	Фінанси	Страховання
дослідженнях та професійному спілкуванні.				
ПРН 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.				+
ПРН 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.	+			
ПРН 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.	+			
ПРН 22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.		+		
ПРН 23. Визначати досягнення і ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя				+

7. ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Факультет економіки та управління

Вид та форма контролю знань – атестація, кваліфікаційний екзамен
Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма – Державні фінанси
Форма навчання – Денна

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Атестація фахових компетентностей

1.1. Тести з теоретичних питань (комп'ютерне тестування)	50 балів
завдання на оцінювання теоретичних знань студента	
1.2. Розрахунково-аналітичне завдання	25 балів
завдання на оцінювання практичних навичок студента	
1.3. Розрахунково-аналітичне завдання	25 балів
завдання на оцінювання професійних вмінь студента	

Всього 100 балів

Затверджено на засіданні методичної комісії інституту,
протокол від 05.01.2021 р. № 5.

Голова

Н. В. Вєтрова

Ухвалено на засіданні кафедри міжнародного бізнесу, фінансів та обліку
від 14.12.2020 р. № 07.

Зав. кафедри

Р. А. Чемчикаленко

Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Факультет економіки та управління

Вид та форма контролю знань – атестація, кваліфікаційний екзаме
н
Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціалізація – Державні фінанси

АТЕСТАЦІЙНЕ ЗАВДАННЯ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ № 1

1. Атестація теоретичних знань

Дайте відповідь на 50 тестових запитань. Тести мають закриту форму з однією вірною відповіддю. Виконується на комп'ютері. Час на виконання – 30 хвилин.

2. Атестація практичних навичок

Вирішить розрахунково-аналітичне завдання на визначення суми страхового відшкодування, яке буде сплачене кожним страховиком.

Умови: Підприємство застрахувало своє майно вартістю 150 тис. грн у одного страховика на суму 100 тис. грн. За умовами договору сума страхового платежу склала 1 тис. грн, а величина безумовної франшизи – 5 % від страхової суми. Через місяць страхувальник застрахував своє майно ще у двох страховиків. У першого страховика страхова сума склала 120 тис. грн, безумовна франшиза – 4 %, у другого страховика – страхова сума 150 тис. грн за умови безумовної франшизи. За трьома договорами страхування здійснювалося на основі системи першого ризику. Внаслідок пожежі майно було знищено повністю.

Завдання: визначити суму страхового відшкодування, яке буде сплачене кожним страховиком.

3. Атестація професійних вмінь

Вирішить розрахунково-аналітичне завдання на визначення суми плати за землю.

Умови: Підприємство розташоване в Києві і займає площу 0,8 га (нормативна грошова оцінка – 1950 грн/м²). Також має у власності такі земельні ділянки:

- спортивну базу площею 1,5 га (нормативна грошова оцінка – 210 грн/м²);
- сільськогосподарські угіддя 2,3 га (нормативна грошова оцінка – 345 грн/м²),
- земельну ділянку у Києві (здає в оренду) площею 1800 м² – (нормативна грошова оцінка – 4850 грн/м²);

Ставка податку за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, встановлюється у розмірі 3 відсотків від їх нормативної грошової оцінки, а для сільськогосподарських угідь - 1 відсоток від їх нормативної грошової оцінки.

Завдання:

1. Визначити суму плати за землю. Рішення пояснити відповідно до податкового законодавства України.

2. Які строки сплати та подання звітності з плати за землю для юридичних осіб?